

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN-2018-934

14.12.2018

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

PA - Gebyr for uforsikret motorvogn

Eierskifte mellom ektefeller – automatisk opphør av forsikring – varsel.

Klager ble ilagt gebyret for perioden fra og med 31.5.18 til og med 15.6.18. Bakgrunnen for at kjøretøyet fremsto som uforsikret i den aktuelle perioden var at klager ønsket å oppføre sin kone som medeier i kjøretøyet. Grunnet misforståelser med eierskiftemeldingen ble klagers kone oppført som hovedeier. Klager ble igjen oppført som hovedeier da feilen ble oppdaget. Forsikringsselskapet hadde automatisk bragt klagers forsikring til opphør ved eierskiftet til klagers kone. Ektefellene la imidlertid til grunn at klagers forsikring var gjeldende også etter det feilregistrerte eierskiftet og tilbakeføringen. Trafikkforsikringsforeningen har blant annet anført at klager burde vært kjent med at forsikringen var opphørt grunnet eierskiftet, og at klager i alle høve ble varslet på et tidlig tidspunkt om forsikringens opphør. Nemnda kom til at det var grunnlag for dispensasjon for gebyrplikten for deler av perioden, og da som følge av at klagers rettsvillfarelse knyttet til den automatiske oppsigelsen av forsikringen var unnskyldelig.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager den 4.6.18 et gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 31.5.18 til og med 15.6.18.

Det fremgår av TFFAuto at klager forsikret kjøretøyet den 15.11.16, og det legges derfor til grunn at klager ble eier av kjøretøyet senest ved denne datoen.

Klager leverte den 28.5.18 salgsmelding til Statens Vegvesen vedrørende eierskifte til sin kone. Salgsdatoen i salgsmeldingen var den 23.5.18. Klager har redegjort for at han forsøkte å oppføre sin kone som medeier av kjøretøyet, men at det ble registrert eierskifte som følge av utfordringer med Statens Vegvesens nettsider.

Klager har vedlagt brev med varsel om registrert eierskifte fra Statens Vegvesen. Brevet er datert den 1.6.18. Klager har redegjort for at han og ektefellen først ble kjent med det registrerte eierskifte ved mottakelsen av dette brevet. Ny salgsmelding ble deretter levert inn til Statens Vegvesen den 1.6.18, med oppgitt salgsdato den 31.5.18. Klager ble igjen oppført som eier av kjøretøyet i denne salgsmeldingen.

Klagers forsikringsselskap hadde imidlertid automatisk avsluttet klagers forsikring som følge av det registrerte eierskiftet hvor klagers ektefelle ble oppført som ny eier. Ektefellenes intensjon var at klagers forsikring også skulle være gjeldende etter eierskiftet, og klager skriver at:

Min intensjon har jo hele veien vært å ha kjøretøyet forsikret, og jeg var overbevis om at det var det, da jeg ikke hadde sagt opp noen avtale. (Det er jo mulig å forsikre et kjøretøy man ikke eier selv?)

Klager har redegjort for at han først ble kjent med forsikringens opphør da han mottok brev fra forsikringsselskapet om dette den 16.6.18, og at han da tegnet ny forsikring umiddelbart. Klager skriver at:

Jeg ble oppmerksom på at kjøretøyet var uforsikret lørdag den 16.06.2018 på formiddagen, da jeg åpnet brev om dette. Da tok jeg kontakt med (...) forsikring for å få tegnet ny forsikring øyeblikkelig.

Det er ikke nærmere dokumentert fra noen av partene når klager ble varslet om forsikringens opphør. Det fremgår av TFFAuto at klager tegnet ny forsikring den 16.6.18.

Klager har anført at gebyret må ettergis da han ikke var gjort kjent med at forsikringen hadde opphørt ved det feilregistrerte eierskiftet. Klagers intensjon var at forsikringen skulle gjelde også i tiden klagers ektefelle var medeier av kjøretøyet. Klager mottok først den 16.6.18 informasjon om at forsikringen var bragt til opphør, og han forsikret da kjøretøyet umiddelbart.

Trafikkforsikringsforeningen har anført at klager ble eier av kjøretøyet ved oppført salgsdato i salgsmeldingen, og fra denne datoen underlagt forsikringsplikt. Kjøretøyet var uforsikret i 16 døgn etter det registrerte eierskiftet. Trafikkforsikringsforeningen har også redegjort for at kjøretøyet ikke ble tilbakeført til klager et døgn etter eierskiftet til klagers kone, og viser til de oppgitte salgsdatoene i salgsmeldingene.

Trafikkforsikringsforeningen har fremmet ytterligere anførsler i sitt krav om nemnd. Trafikkforsikringsforeningen har *i korte trekk* anført at det var mulig for klager å sette seg inn i regelverkene som gjelder for eierskifte av kjøretøy. Klager hadde også mulighet til å lese forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene utsendt av forsikringsselskapet.

Trafikkforsikringsforeningen har også anført at klager mottok tilstrekkelig informasjon før den 16.6.18 til at han forsto eller burde forstått at han skulle kontakte sitt forsikringsselskap. Det ble sendt brev til klager fra forsikringsselskapet og fra Trafikkforsikringsforeningen forut for den 16.6.18. Brevet fra forsikringsselskapet ble sendt 31.5.18, og brevet fra Trafikkforsikringsforeningen ble sendt 4.6.18. Postens veiledende leveringstid er to virkedager.

Trafikkforsikringsforeningen har også vist til varsler og korrespondanse i klagers ektefelles gebyrsak, samt at klager har gjort flere feil ved innsendingen av salgsmeldingen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Hovedspørsmålet i saken er om gebyret kan ettergis som følge av automatisk opphør av forsikringen ved forsøk på å registrere ektefellen som medeier av kjøretøyet.

Bilansvarslova § 17 a lyder slik:

Trafikkforsikringsforeningen kan etter søknad ettergi gebyret helt eller delvis dersom brot på plikten til å tinga trafikktrygding må reknast som unnskuldeleg som følge av tilhøve utanfor den ansvarlege sin kontroll.

Forskriften om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (gebyrforskriften) § 9 lyder slik:

Trafikkforsikringsforeningen kan etter bilansvarslova § 17a annet ledd ettergi gebyret helt eller delvis dersom brudd på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utanfor den ansvarliges kontroll. Det samme gjelder for ny eier som ikke har tegnet egen forsikring.

I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttaler Finansdepartementet blant annet i merknadene til ny § 17 a følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Manglende kjennskap til rettsregler, såkalt rettsvillfarelse, kan ikke ut fra ordlyden eller forarbeidene til bilansvarslova § 17 a anses utelukket som unnskyldningsgrunn. Det samme gjelder i forhold til gebyrforskriften § 9. Ordene "brudd på plikten til å tegne forsikring" begge steder trekker, slik nemnda ser det, i retning av at også rettsvillfarelse omfattes. Rettsvillfarelse som unnskyldningsgrunn er en rekke ganger behandlet av Høyesterett, se blant annet Rt-2008-1665. Nemnda legger til grunn at det rettslige utgangspunkt er at det skal svært mye til før gebyrplikten kan falle bort på grunn av rettsvillfarelse. Dette fordi enhver borger plikter å holde seg løpende orientert om regler som har betydning for det rettsområdet man begir seg inn på, i dette tilfellet omregistrering av bil.

Verken bilansvarslova eller gebyrforskriften sier noe om at ens forsikring automatisk faller bort dagen før "solgtdato". Bilansvarslova § 17 a første ledd og gebyrforskriften § 4 andre ledd uttaler tvert imot at selgers forsikring fortsatt gjelder 14 dager etter eierskiftet, men presiserer at gebyrplikten inntreier uavhengig av dette.

Forsikringsvilkårene er ikke fremlagt, men nemnda legger til grunn at annullasjonsbestemmelsen var inntatt i forsikringsvilkårene i forsikringen klager hadde tegnet. Selv om forsikringsvilkårene vanligvis er svært omfattende og lite tilgjengelig for ikke-jurister, pliktet han å kjenne til disse.

For en forbruker vil de to regelsettene lett kunne oppfattes som stridende mot hverandre, idet forsikringsvilkårene uttaler at forsikringen opphører fra én dag før eierskiftet, mens bilansvarslova § 17 a og gebyrforskriften § 4 andre ledd uttrykkelig sier at forsikringen løper videre i 14 dager etter eierskiftet. Ordningen med at forsikringen automatisk (uten oppsigelse) faller bort dagen før eierskiftet blir registrert i Motorvognregisteret ble innført i løpet av 2016. Hensikten var at forsikringstakerne skulle slippe å betale mer forsikringspremie og trafikkforsikringsavgift enn det som var nødvendig. At forsikringsselskapet likevel heftet for eventuelle skader i 14 dager etter eierskiftet, er først og fremst for å sikre at eventuelle skadelidte kan holde seg til selgers selskap dersom ikke kjøperen tegner forsikring etter å ha blitt eier.

Faktum i saken dreier seg om en noe spesiell omregistrering mellom to ektefeller som ikke er bosatt på samme sted. Nemnda forstår klager slik at det reelle eierforholdet til kjøretøyet var at ektefellene var sameiere, og at han ønsket å la dette komme til uttrykk ved å registrere kona som medeier slik at hun, som beboer, kunne parkere kostnadsfritt der hun bodde. Han lyktes imidlertid ikke med sitt forehavende; kona ble registrert som eneeier. Da kona forsøkte å rette opp forholdet, skjedde det samme men med motsatt resultat; klager ble på nytt eneeier i registeret. Klager har vist til at han tidligere (før gebyrforskriften trådte i kraft) solgte en bil, men at han da i forståelse med kjøper beholdt forsikringen i noen dager etter eierskiftet.

Nemnda er under tvil kommet til at klagers rettsvillfarelse knyttet til den automatiske oppsigelsen av forsikringen er unnskyldelig. Det er da lagt vekt på at denne ordningen er forholdsvis ny. Det dreier seg dessuten ikke om et regulært salg, men et internt forsøk på å registrere at bilen var i sameie mellom ektefellene. Hadde forsøket lyktes, ville forsikringen løpt videre som før, og selv om klager selv må bære ansvaret for sine og konas mislykte omregistreringsforsøk, synes konsekvensen i dette tilfellet å ligge utenfor det man vanligvis ville forvente.

Det er ikke mulig å tegne motorvognforsikring med tilbakevirkende kraft, og nemnda har derfor kommet til at klager må fritas for å betale for en del av den perioden som saken gjelder.

Det er på det rene at klager ble brakt ut av sin villfarelse. Han hevder at "han ble oppmerksom på at kjøretøyet var uforsikret lørdag 16.6.18 på formiddagen, da jeg åpnet brev om dette." Trafikkforsikringen har blant annet vist til at klagers forsikringsselskap sendte ham brev om oppsigelsen den 31.5.18, og at veiledende leveringstid for Posten er to virkedager. Dagen for

avsendelse av brevet var en torsdag. Det leveres ikke post på lørdager og søndager. Trafikksforsikringsforeningen mener derfor at brevet med overveiende grad av sannsynlighet kom fram til klager i løpet av mandag 4.6.18.

Nemnda er enig med Trafikksforsikringsforeningen i at det er tidspunktet for da postsendingen mest sannsynlig kom fram til klagers postkasse som danner utgangspunktet for handleplikten, ikke den dagen brevet faktisk ble åpnet. Er man bortreist eller av andre grunner hindret fra daglig å kunne se post, må man selv sørge for at andre tar seg av dette slik at man får løpende beskjed.

Dispensasjon fra gebyrplikten gis etter dette for tidsrommet 31.5.18–3.6.18, men gebyret for den resterende del av perioden opprettholdes.

Trafikksforsikringsforeningen gis etter dette medhold i at det er grunnlag for å ilegge gebyr, men gebyrperioden begrenses i tråd med foreningens subsidiære påstand.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis delvis medhold, slik at gebyr kun kan ilegges for perioden 4.6.18–15.6.18.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).